Návrh racionalizácie základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica - II. etapa

Obsah

Návrh racionalizácie základných škôl 1
v zriaďovateľskej pôsobnosti 1
Mesta Banská Bystrica - II. etapa.....1
Obsah.....1
Úvod.....1
Vyhodnotenie racionalizácie základných škôl v roku 2012.....3
Zmena počtu zamestnancov - vplyv racionalizácie.....7
Vyhodnotenie plnenia uznesenia č. 479/2012-MsZ z 29.5.2012.....7
Analýza súčasného stavu vo verejných základných školách v meste.....9
Demografická situácia a prognóza.....9
Vplyv dochádzania žiakov z obcí na naplnenosť škôl.....13
Možnosti výstavby v častiach mesta a jej vplyv na vývoj počtu žiakov.....13
Výdavky na školstvo.....14
Personál, osobné náklady.....16
Spotreba energie v roku 2012.....18
Kapacita škôl.....21
Navrhované racionalizačné opatrenia.....24
Priebeh prípravy a prejednávania dokumentu.....29
Záver.....30

Úvod

Návrh racionalizácie základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica bol spracovaný na základe Uznesenia MsZ č. 479/2012 – MsZ zo dňa 29.5.2012.

Audit bol spracovaný v mesiacoch november 2012 - február 2013 na základe týchto zdrojov:

- údaje získané od základných škôl,
- informácie získané z osobných návštev v základných školách,
- údaje, ktoré má k dispozícii Školský úrad,
- údaje z výkazov MŠVaV SR prístupných online.

Všetky získané podklady boli vyhodnotené a výstupy a závery z celého procesu predkladáme v tejto správe.

Na úvod stručne vyhodnotíme vplyv racionalizácie základných škôl, ktorá bola realizovaná v roku 2012 zrušením dvoch základných škôl - Okružná a Tatranská.

Vyhodnotenie racionalizácie základných škôl v roku 2012

Rozpočet na rok 2012 predpokladal deficit v 10-tich základných školách v sume 238 500 €. (Tab. 1)

Tabuľka 1: Rozpočet verejných škôl v Banskej Bystrici v roku 2012

Škola	Rozpočet 2012 schválený				Rozdiel - predpokladané náklady a rozdiel oproti návrhu rozpočtu 2012		
	Poč. žiakov	**Rozpočet 2012**	Osobné náklady	Prevádzkové náklady	Osobné náklady	Prevádzkové náklady	**Rozdiel spolu**
Golianova	674	838 306	670082	168223	71 922	51 939	123 861
Bakossova	224	272 164	216375	55788	-75 529	-6 848	-82 377
Ďumbierska	419	555 639	444820	110818	-58 722	52 120	-6 602
Moskovská	413	524 121	422588	101533	-34 360	1 533	-32 827
Skuteckého	483	589 515	470422	119092	9 982	62 026	72 008
Okružná	151	189 562	152638	36923	-33 357	-5 871	-39 228
Pieninská	263	313 368	248856	64511	-51 648	-31 869	-83 517
Gaštanová	298	376 345	302002	74342	-106 666	4 986	-101 680
Stredisko EaIO (PAM)*	-	76 860	71 860	5 000	x	x	x
Radvanská	457	562 115	451203	110911	-88 419	-1 531	-89 950
Tr. SNP	552	698 748	564908	133839	12 708	50 019	62 727
Sitnianska	326	388 089	309373	78716	-38 519	27 304	-11 215
Spojová	782	944 649	756312	188335	41 774	27 209	68 983
Tatranská	255	332 518	267239	65278	-54 149	-40 858	-95 007
Hronská	28	33 075	26 608	6 466	-30 142	6 466	-23 676
Spolu ZŠ	**5 325**	**6 695 074**	**5 374 286**	**1 319 775**	**-435 125**	**196 625**	**-238 500**

Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

Dopad racionalizácie na rok 2012

Plán "úspory" (reálne nejde o úsporu, ale o znižovanie deficitu) na rok 2012 bol v dokumente o racionalizácii škôl vypočítaný na 110 951 €. V dokumente sme predpokladali, že "racionalizáciou by sa v roku 2012 mal počet škôl s nedostatočným rozpočtom znížiť minimálne o dve až štyri školy (okrem dvoch vyradených škôl aj o dve ďalšie školy, v ktorých sa zvýši počet žiakov – tieto podmienky by mali spĺňať minimálne dve zo škôl Moskovská, Pieninská, Sitnianska)." Zrušením dvoch škôl sme v roku 2012 dostali zostávajúcich 12 škôl do vyrovnaného rozpočtu a všetky školy skončili bez problémov. To znamená, že predpokladaný deficit na začiatku roka 2012 bol 238 500 € a na konci bol 0 €.

Dopad racionalizácie na rok 2013

Plán "úspory" (ani v tomto roku reálne nejde o úsporu, ale o znižovanie deficitu) pre rok 2013 bol v dokumente o racionalizácii škôl vypočítaný na 404 497 €. Na základe údajov na rok 2013 vidíme, že v prípade nezrušenia dvoch škôl by bol deficit vo verejných školách 745 688 €, z toho osobné náklady 653 018. (Tab. 2)

Predpokladaný deficit na rok 2013 pre 12 škôl je 286 788 € (Tab. 4), teda zrušením dvoch škôl sa reálny deficit znížil o 436 059 €.

Tabuľka 2: Schválený rozpočet MŠVVaŠ SR na rok 2013 zvýšený o hypotetické náklady zrušených základných škôl Tatranská a Okružná

Základné školy vrátane dvoch vylúčených zo siete					Potreba a rozdiel oproti rozpočtu po navýšení miezd o 5 %		
	Údaje MŠVVaŠ SR 2013						
Škola	Poč. žiakov	Rozpočet 2013	Osobné náklady	Prevádzkové náklady	Osobné náklady	Prev. náklady.	Rozdiel spolu
Golianova	685	892 521	717 531	174 990	39 022	38 390	**77 412**
Bakossova	253	341 367	275 295	66 072	-64 028	-3 788	**-67 816**
Ďumbierska	458	642 475	517 399	125 076	-66 352	24 761	**-41 591**
Moskovská	499	674 043	547 989	126 054	-3 073	10 748	**7 675**
Skuteckého	476	654 602	527 886	126 716	13 123	45 216	**58 339**
Pieninská	406	545 925	441 683	104 242	-49 189	21 657	**-27 532**
Gaštanová	301	403 471	326 742	76 729	-33 664	35 849	**2 185**
Stredisko EaIO (PAM)*	0	70 108	65 108	5 000	0	0	**0**
Radvanská	500	649 873	524 986	124 887	-97 634	17	**-97 617**
Tr. SNP	549	732 492	595 731	136 761	-56 873	55 644	**-1 229**
Sitnianska	366	469 464	378 504	90 961	-41 918	11 461	**-30 457**
Spojová	764	989 886	799 710	190 176	21 089	-1 927	**19 162**
Hronská	24	33 503	27 293	6 210	-36 984	4 110	**-32 874**
Zrušené školy**	-	0	0	0	-223 300	-235 600	**-458 900**
Spolu ZŠ	5 281	**7 099 730**	**5 745 856**	**1 353 874**	**-599 781**	**6 538**	**-593 243**
Reálny deficit* **					**-653 018**		**-745 688**

***** Stredisko EIM sídli na ZŠ Gaštanová, spracúva agendu PAM pre základné školy, finančné náklady sú hradené transferom z rozpočtu Mesta z príjmu od štátu z prenesených kompetencií príslušným podielom za každú základnú školu, pre ktorú je táto agenda spracovávaná v stredisku.
** Výpočet - hypotetické náklady za zrušené školy bol urobený nasledovne: osobné náklady - na základe počtu zamestnancov týchto škôl, ktorí po 1.9.2012 neboli ďalej zamestnaní a prevádzkové náklady - podľa skutočnosti roku 2011.
*** Vypočítaný súčtom deficitov škôl, nakoľko nie je možné presúvať financie medzi školami
Zdroj: Školský úrad v Banskej Bystrici.

Deficit na rok 2013 je na základe dostupných údajov 309 629 €. (Tab. 3) Namiesto pôvodných predpokladaných desiatich škôl v deficite z roku 2012 bude v roku 2013 podľa dostupných údajov v deficite 7 škôl.
V dokumente k racionalizácii základných škôl sme predpokladali, že "počet škôl s nedostatočnými príjmami vzhľadom na nutné výdavky by mal zostať medzi 0 až tromi školami namiesto súčasných desať. Bude to závisieť, samozrejme, od príjmov z prenesených a originálnych kompetencií, o ktorých predpokladáme, že zostanú na rovnakej úrovni ako v roku 2012, od cien energií a počtu zapísaných žiakov do ZŠ, ŠKD a ŠJ."

Príjmy v roku 2013 však nie sú na úrovni roku 2012 z dôvodu:

- rozpočet pre školstvo bol v roku 2012 plánovaný na základe očakávaných príjmov z podielu na dani z príjmov fyzických osôb 19 500 000 € , z čoho 40% je 7 800 000 €, Mesto však dostane podiel na dani z príjmov fyzických osôb 19 047 036 € v roku 2013, z čoho 40% (ktoré tvoria tzv. originálne kompetencie, tj. rozpočet pre školské zariadenia) tvorí len 7 618 814 €, čo je v porovnaní s rokom 2012 zníženie o 181 186 €.

Na základe týchto skutočností môžeme konštatovať, že príjem pre školstvo (z tzv. prenesených a originálnych kompetencií) v roku 2013 je nižší o 252 186 € v roku 2012.

Tabuľka 3: Rozpočet a rozdiel medzi rozpočtom a potrebami verejných škôl v Banskej Bystrici v roku 2013 pred navýšením tarifným platov o 5%

Škola	Pôvodný rozpočet 2013			Rozdiel rozpočtu a potrieb v roku 2013		
	Rozpočet 2013	Osobné náklady	Prevádzkové náklady.	Osobné náklady	Prev. náklady.	Rozdiel spolu
Golianova	873 375	698 700	174 675	68 726	38 075	106 801
Bakossova	322 575	258 060	64 515	-58 740	-5 345	-64 085
Ďumbierska	583 950	467 160	116 790	-79 879	16 475	-63 404
Moskovská	636 225	508 980	127 245	-1 801	11 939	10 138
Skuteckého	606 900	485 520	121 380	-30 838	39 880	9 042
Pieninská	517 650	414 120	103 530	-36 198	20 945	-15 253
Gaštanová	383 775	307 020	76 755	-98 598	35 875	-62 723
Stredisko EaIO (PAM)*	0	0	0	x	x	x
Radvanská	637 500	510 000	127 500	-72 794	2 630	-70 164
Tr. SNP	699 975	559 980	139 995	-23 045	58 878	35 833
Sitnianska	466 650	373 320	93 330	-13 830	13 830	0
Spojová	974 100	779 280	194 820	38 733	2 717	41 450
Hronská	30 600	24 480	6 120	-38 020	4 020	-34 000
Spolu ZŠ	**6 733 275**	**5 386 620**	**1 346 655**	**-346 284**	**239 919**	**-106 365**
Reálny deficit**				**- 453 743**		**309 629**

***** Stredisko EaIO sídli na ZŠ Gaštanová, spracúva agendu PAM pre základné školy, finančné náklady sú hradené transferom z rozpočtu Mesta z príjmu od štátu z prenesených kompetencií príslušným podielom za každú základnú školu, pre ktorú je táto agenda spracovávaná v stredisku.
****** Vypočítaný súčtom deficitov škôl, nakoľko nie je možné presúvať financie medzi školami
Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

Od 1. 1. 2013 nastala legislatívna zmena o 5 %- nom zvýšení tarifných platov zamestnancom v školstve, preto aj rozpočet na osobné náklady je potrebné upraviť týmto smerom. Kým v rámci prenesených kompetencií, čo znamená pridelenie financií na 5% -né zvýšenie tarifných platov zamestnancov v školách, je toto navýšenie od štátu zohľadnené (nie však v plnom rozsahu), v prípade školských zariadení pôsobiacich v školách, ktoré sú hradené z originálnych kompetencií, toto navýšenie bude potrebné hradiť z rozpočtu mesta. Taktiež nie je v pridelených financiách od štátu zohľadnené navýšenie nárokovateľných častí mzdy, ktoré súvisia s percentuálnym navýšením tarifných miezd (kreditné príplatky). Vplyv tejto

legislatívnej zmeny na zvýšenie predpokladaného deficitu v rozpočte verejných škôl v Banskej Bystrici uvádza Tabuľka 4.

Tabuľka 4: Rozdiel medzi rozpočtom a potrebami škôl v roku 2013 po navýšení miezd o 5%

	Údaje MŠVVaŠ 2013				Rozdiel medzi rozpočtom a potrebami škôl po navýšení miezd o 5%		
Škola	Poč. žiakov	**Rozpočet 2013**	Osobné náklady	Prevádzkové náklady	Osobné náklady	Prev. náklady.	**Rozdiel spolu**
Golianova	685	900 976	725 486	175 490	55 431	38 890	94 321
Bakossova	253	346 185	279 613	66 572	-54 892	-3 288	-58 180
Ďumbierska	458	649 581	524 005	125 576	-52 639	25 261	-27 378
Moskovská	499	674 043	547 989	126 054	-3 073	10 748	7 675
Skuteckého	476	661 601	534 385	127 216	26 622	45 716	72 338
Pieninská	406	552 376	447 634	104 742	-36 787	22 157	-14 630
Gaštanová	301	409 028	331 799	77 229	-17 056	36 349	19 293
Stredisko EaIO (PAM)*	0	0	0		- 71 103	- 5 000	- 76 103
Radvanská	500	657 420	532 033	125 387	-83 039	517	-82 522
Tr. SNP	549	739 784	602 523	137 261	-42 790	56 144	13 354
Sitnianska	366	474 996	383 535	91 461	-31 355	11 961	-19 394
Spojová	764	1 000 237	809 561	190 676	41 291	-1 427	39 864
Hronská	24	33 503	27 293	6 210	-36 984	4 110	-32 874
Spolu ZŠ	**5 281**	**7 099 730**	**5 745 856**	**1 353 874**	**-306 374**	**247 138**	**-59 236**
Reálny deficit**					**- 429 718**		**- 286 788**

***** Stredisko EaIO sídli na ZŠ Gaštanová, spracúva agendu PAM pre základné školy, finančné náklady sú hradené transferom z rozpočtu Mesta z príjmu od štátu z prenesených kompetencií príslušným podielom za každú základnú školu, pre ktorú je táto agenda spracovávaná v stredisku.
****** Vypočítaný súčtom deficitov škôl, nakoľko nie je možné presúvať financie medzi školami.
Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

Navýšenie miezd o 5% spôsobuje, že v roku 2013 je predpoklad, že v deficite bude šesť základných škôl. Celkový predpokladaný deficit je 286 788 € , na osobné náklady však až 429 718 €.

V súčasnosti nie je možné deficit osobných nákladov eliminovať z položky prevádzkových nákladov. (Podľa správ z 14. 2. 2013 by to mohlo byť na základe vyjednávania žúp s ministrom školstva od 1. 4. 2013.)

S ďalšími príjmami do rozpočtu pre sektor základného školstva je možné počítať na základe využitia priestorov budov zrušených základných škôl, či už predajom, alebo prenájmom. O využití týchto budov píšeme nižšie.

Zmena počtu zamestnancov - vplyv racionalizácie

Porovnajme aj zmenu počtu zamestnancov vo verejných základných školách v Banskej Bystrici, ktorá nastala medzi školskými rokmi 2011/12 a 2012/13.

Zníženie počtu zamestnancov medzi školským rokom 2011/12 a 2012/13 (Tab. 5) nastalo vďaka realizovanej I. etape racionalizácie vo verejnom školstve uskutočnenej k 1.9.2012 zrušením dvoch základných škôl (ZŠ Okružná a ZŠ Tatranská) a školských zariadení (školské kluby detí a školské jedálne pri týchto školách). Nakoľko počet žiakov zostal nezmenený, len sa sústredil do dvanástich namiesto štrnástich škôl, a tiež preto, že bola snaha o umiestnenie pedagogických zamestnancov zo zrušených škôl, počet pedagogických zamestnancov sa znížil len 2,42. Výraznejšie zníženie nastalo u nepedagogických zamestnancov v školách (upratovačky, školníci apod.), kde došlo k zníženiu o 15,05. V prípade odborných zamestnancov - psychológ, špeciálny pedagóg, asistent učiteľa - došlo k zvýšeniu o 3,05, čo je pozitívom, nakoľko potreba týchto zamestnancov je vyššia ako je ich reálny počet v banskobystrických verejných školách. Ich potreba vyplýva aj z Koncepcie rozvoja školstva v meste Banská Bystrica na roky 2010 - 2015 s výhľadom do roku 2020.

Tabuľka 5: Počet pracovníkov vo verejných základných školách a školských zariadeniach* (školských jedálňach a školských kluboch detí)

Počet zamestnancov ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta	Šk. rok 2011/12	Šk. rok 2012/13
Základné školy spolu	507,11	492,69
- Pedagogickí zamestnanci	382,67	380,25
- Odborní zamestnanci**	8,82	11,87
- Nepedagogickí zamestnanci	115,62	100,57
Školské zariadenia - ŠKD a ŠJ	143,43	142,21
- Pedagogickí zamestnanci v ŠKD	68,53	74,80
- Nepedagogickí zamestnanci v ŠJ	74,9	67,41
Celkom	650,54	634,9

* prepočítaný počet
** psychológ, špeciálny pedagóg, asistent učiteľa
Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

V školských kluboch detí nastalo zvýšenie poštu pedagogických pracovníkov o 6,27, nakoľko prijatím nových detí zo školských klubov detí vyradených zo siete vyžadovalo aj zvýšenie počtu zamestnancov. V súčasnosti majú školské kluby detí vzhľadom na normatív plný počet vo vzťahu na jedného pedagogického zamestnanca, dokonca v niektorých ŠKD je tento normatív prekročený.

Zníženie, naopak, nastalo v počte zamestnancov v školských jedálňach o 7,49.

Celkovo počet zamestnancov v banskobystrických verejných školách klesol v tomto školskom roku oproti minulému školskému roku o 15,64.

Vyhodnotenie plnenia uznesenia č. 479/2012-MsZ z 29.5.2012

V súlade s uznesením MsZ č. 479/2012 – MsZ z 29.5.2012 v návrhu rozpočtu na rok 2013 bolo školstvu pridelené 7 361 817 € a 207 231 € na správu budov, čo je spolu 39,75% z finančných prostriedkov z podielových daní (podielu na daniach z príjmu fyzických osôb).

Dochádza aj k postupnému technickému zhodnocovaniu školských objektov v rámci znižovania energetickej náročnosti. Z havarijného fondu MŠVaV SR bolo na výmenu okien v ZŠ Golianova v roku 2012 poskytnutých 100 000 € a na ZŠ Spojová 34 000 € na rekonštrukciu WC. Na odstránenie havarijného stavu z rozpočtu mesta bolo v roku 2012 pridelených pre ZŠ Spojová 35 000 € na podlahy a ZŠ Moskovská 15 000 €. V roku 2013 sa pripravuje technické zhodnotenie ďalších ZŠ (ZŠ Pieninská, ZŠ Golianova, ZŠ Spojová) zo zdrojov havarijného fondu MŠ SR a z programu MUNSEFF.

Čo sa týka vyhodnotenia navrhovanej možnosti zriadenia Domovov sociálnych služieb v uvoľnených priestoroch ZŠ – tento návrh nie je v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb, kde je trend deinštitucionalizácie a rozvoja terénnych sociálnych služieb a udržania klientov odkázaných na pobytové sociálne služby čo najdlhšie v prirodzenom domácom prostredí. Okrem toho v rámci Komunitného plánu sociálnych služieb dochádza k transformácii bytov osobitného určenia na zariadenie pre seniorov. Taktiež z hľadiska účelovosti a prestavby tohto typu objektu na iný účelový objekt by bolo ekonomicky náročné.

Čo sa týka využitia priestorov zrušených ZŠ, tak ich využitie je nasledovné:

ZŠ Okružná – jeden pavilón má v prenájme Súkromná ZŠ Narnia, ktorá má prenajaté priestory do 30.6.2013 s nájmom 15 €/m² za priestory učební a 7,5 €/m² za priestory chodieb a obslužné priestory + energie. Celková výška príjmu z nájomného od ZŠ Narnia činí 1833,33 €/mesiac + úhrada za poskytnuté služby.
Druhý pavilón má v prenájme Súkromná ZUŠ Tatár a Verejná knižnica Mikuláša Kováča. Celková výška príjmov za nájom tvorí 872,74 €/mesiac plus úhrada za poskytnuté služby. Ostatné priestory ZŠ Okružná sú prenajaté subjektom, ktoré boli doposiaľ v nájme (zubár, Cirkev bratská). Priestor výdajne jedál a jedálne je prenajatý fyzickej osobe Lapin, ktorý prevádzkuje stravovacie služby (príjem 300,00 €/mesiac).
Je možné konštatovať, že priestory ZŠ Okružná sú využité na 70 % (budova nechátra), je využívaná na verejno prospešné aktivity a z príjmov je vykrývaná prevádzka budovy. (Zmluvne dohodnutý ročný príjem za rok 2013 je 41.328,05 €, pričom príjem z prenájmu pre súkromnú ZŠ Narnia a p. Kolačnú je dohodnutý len do konca júna 2013. Náklady mesta za 5 mesiacov – september 2012 až január 2013 - boli vo výške 16.493,25 €, pričom sa jedná o zimné mesiace, kedy je areál vykurovaný, čo činí najväčšiu položku nákladov a ktorá v jarných a letných mesiacoch prakticky vypadne a náklady budú len na ohrev teplej vody).

ZŠ Tatranská – časť priestorov na I.n.p. pavilónu A v rozsahu 315 m² je prenajatá Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety n.o. za 15 €/m² + energie (príjem z nájmu je 458,88 €/mesiac plus 1.030,00 €/mesiac za poskytnuté služby). Do časti priestorov v pavilóne D na prízemí bolo presťahované Komunitné centrum v Sásovej, ktoré dovtedy bolo v prenajatých priestoroch BiaTC na Rudohorskej ul. Na

prízemí pavilónu A je presťahovaná Mestská polícia obvod východ. Prebiehajú rokovania o prenajatí priestorov pre Mediačno konzultačné centrum Sova.

ZŠ Tatranská je využitá cca na 30 %. Správa majetku mesta pripravuje nájomné zmluvy aj s ďalšími záujemcami, ktorí budú poskytovať služby obyvateľom Sásovej (fitness, OZ Nožička, OZ Zornička, OI Náš domov Sásová, OZ Sásová pre hudbu, kuchyňa s jedálňou, Otvorená škôlka, Walmark, Správa športových a telovýchovných zariadení mesta).

V V. bode vyššie citovaného uznesenia sa odporúča primátorovi vykonať personálny audit na ZŠ. Vzhľadom na komplexnosť prístupu bol vykonaný rozsiahlejší audit (nielen personálny), ktorý sa zameral aj na využitie priestorov, efektívnosť hospodárenia ako aj rôzne ukazovatele efektívnosti aj so vzájomným porovnaním medzi jednotlivými školami.

Analýza súčasného stavu vo verejných základných školách v meste

Demografická situácia a prognóza

Počet žiakov v základných školách v meste v posledných 12 rokov poklesol o 3 652. Vo verejných školách, zriadených Mestom Banská Bystrica, poklesol tento počet o 4 357 žiakov, nakoľko časť žiakov (705) navštevuje neverejné základné školy. (Tab. 6)

Tabuľka 6: Vývoj počtu žiakov základných škôl v meste Banská Bystrica v období od šk. r. 2000/2001 do 2011/2012 podľa typu zriaďovateľa

ZŠ	2000 /1	2001 /2	2002 /3	2003 /4	2004 /5	2005 /6	2006 /7	2007 /8	2008 /9	2009 /10	2010 /11	2011 /12	2012 /13
Spolu verejné ZŠ	9 638	9 219	8 596	8 024	7 522	7 070	6 599	6 208	5 738	5 580	5 438	5 325	5281
Spolu súkromné a cirkevné ZŠ	0	0	0	0	0	0	0	473	433	544	614	672	705
Spolu	9 638	9 219	8 596	8 024	7 522	7 070	6 599	6 681	6 171	6 124	6 052	5 997	5986

Zdroj: Školský úrad MsÚ Banská Bystrica

Demografický vývoj prudko klesol začiatkom 90-tych rokov, odkedy zotrváva na približne rovnakej, spočiatku klesajúcej a v posledných rokoch iba mierne narastajúcej línii. Tento trend ilustruje graf (Obr. č. 1) a tabuľka k obrázku v rozdelení na štyri spoločné školské obvody.

Obr. 1: Vývoj počtu narodených detí v meste podľa školských obvodov v období rokov 1995/96 až 2011/12.

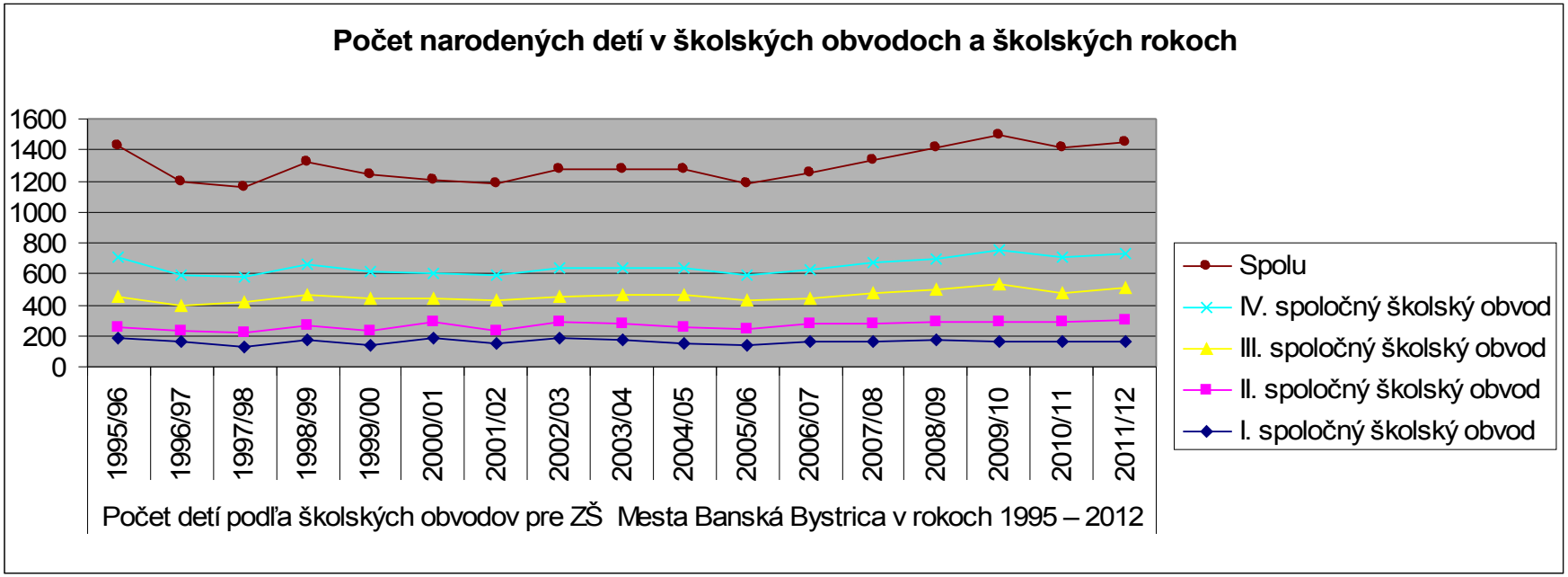

I. spoločný školský obvod	**Mesto**
II. spoločný školský obvod	**Radvaň**
III. spoločný školský obvod	**Fončorda**
IV. spoločný školský obvod//	**Sásová**

Školský obvod	**Počet detí podľa školských obvodov pre ZŠ Mesta Banská Bystrica v rokoch 1995 – 2010**																
	1995/96	**1996/97**	**1997/98**	**1998/99**	**1999/00**	**2000/01**	**2001/02**	**2002/03**	**2003/04**	**2004/05**	**2005/06**	**2006/07**	**2007/08**	**2008/09**	**2009/10**	**2010/11**	**2011/12**
I.spol. šk. obvod	180	157	128	179	142	184	154	191	177	151	135	166	165	171	158	160	167
II.spol. šk. obvod	74	80	92	83	87	103	77	100	100	108	110	115	109	123	137	130	131
III.spol. šk. obvod	199	155	194	201	213	155	195	160	189	201	188	161	206	201	240	183	212
IV.spol. šk. obvod	259	202	163	196	175	158	164	182	173	176	156	185	187	206	214	233	216
nezaradené	4	2	2	2	1	3	1	4	0	1	3	2	2				
Spolu	**716**	**596**	**579**	**661**	**618**	**603**	**591**	**637**	**639**	**637**	**592**	**629**	**669**	**710**	**749**	**706**	**726**

Porovnajme rozdiel v predpokladanom počte žiakov, ktorí majú trvalé bydlisko v jednotlivých obvodoch, v školskom roku 2017/2018 oproti súčasnému školskému roku 2011/12. (Tab. 7)

Tabuľka 7: Porovnanie počtu žiakov v šk.roku 2017/2018 ku kapacite v šk. roku 2012/13*

	Počet žiakov s trvalým bydliskom v školskom obvode v šk. roku 2017/18	Kapacita verejných škôl k 1.1.2013	Rozdiel: kapacita verejných škôl k 1.1.2013 a očakávaný počet žiakov v šk. r. 2017/18
I. spoločný školský** obvod - Centrum	1 474	2295	821
II. spoločný školský obvod - Radvaň	1 032	864	- 168
III. spoločný školský obvod - Fončorda, Podlavice	1 729	2060	331
IV. spoločný školský obvod - Sásová, Rudlová	1 712	1733	21
Skuteckého (celomestská pôsobnosť)***	-	527	527
nezaradené	12	-	- 12
Spolu	5 959	7479	1520 + SZŠ 700
Plus dochádzajúci žiaci z obcí	420****	-	1100 + SZŠ 700

*prepočítaný počet detí narodených v obvode podľa ich trvalého bydliska, reálne sa počet žiakov v obvodoch môže líšiť podľa toho, do ktorej školy ich rodičia prihlásia, kam sa presťahujú apod.
** bez ZŠ SSV Skuteckého
*** ZŠ SSV Skuteckého má charakter celomestskej školy, preto sme ju v tomto výpočte vylúčili z obvodov
**** údaj zo šk. r. 2011/12
Zdroj: Školský úrad MsÚ Banská Bystrica

Vyššie uvedená tabuľka vychádza z reálneho počtu detí v Banskej Bystrici, ktoré sa narodili do konca školského roku 2010/2011. Údaje sme získali z oddelenia matriky a evidencie obyvateľstva. Časť detí sa môže odsťahovať, časť prisťahovať. Sú to však relevantné údaje, s ktorými môžeme pracovať, nakoľko sa jedná o počet už narodených detí.

Z porovnania súčasnej kapacity verejných škôl a očakávaného počtu žiakov v šk. roku 2017/18 vychádza, že ich **kapacita v súčasnosti je vyššia ako očakávaný počet žiakov o 1100** (vrátane žiakov dochádzajúcich z obcí). Pritom nerátame do toho miesta v súkromných školách, ktoré tento údaj zvýšia - v súčasnosti navštevuje súkromné školy v Banskej Bystrici 705 žiakov.

Najvyššia nerovnosť je v spoločnom **školskom obvode Centrum, kde je kapacita škôl väčšia o 821 ako je očakávaný počet žiakov** a v spoločnom školskom obvode

Radvaň, kde je kapacita školy naopak menšia o 168 oproti očakávanému počtu žiakov.

Vplyv dochádzania žiakov z obcí na naplnenosť škôl

Počet narodených detí v rokoch 2007 až 2012 v obciach, ktoré patria do spoločných školských obvodov v Banskej Bystrici, uvádza Tabuľka 8.

Tabuľka 8: Počty narodených detí v obciach v rokoch 2007 - 12

Obec	Celkový prírastok 2007-2012	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Králiky /ZŠ/	33	7	3	6	7	6	4
Kordíky	21	1	1	2	4	8	5
Riečka	39	5	6	7	5	5	11
Tajov	22	5	3	3	5	3	3
Harmanec /ZŠ/	51	8	9	15	7	5	7
Dolný Harmanec	15						1
Špania Dolina	8						0
Kynceľová	25	7	-	2	5	7	4
Nemce	73	12	14	12	10	14	11
Malachov /ZŠ/	80	10	14	12	12	16	6
Dolná Mičiná	22	4	7	1	2	7	1
Horná Mičiná	25						9
Čerín	20	4	2	4	5	2	3
Môlča	2						2
Hronsek	11	-	-	-	-	3	8
Vlkanová	66						10
SPOLU	**513**						85

Zdroj: jednotlivé obce pre MsÚ Banská Bystrica. Niektoré obce dodali za roky 207 - 2011 len súhrnný počet.

Celkový počet detí, ktoré sa narodili od roku 2007 do roku 2012 v okolitých obciach, je 513. Tieto deti budú postupne vstupovať do prvých ročníkov ZŠ od roku 2013 až do roku 2018. Niektoré z nich nastúpia do škôl v obciach a do mesta prídu až v piatom ročníku.

Trend pôrodnosti je pritom vo väčšine obcí stabilizovaný.

Z predchádzajúcich údajov vieme, že v súčasnosti z obcí chodí do mesta do základných škôl 420 detí

V troch obciach okolo Banskej Bystrice - Králiky, Harmanec, Malachov - sa nachádzajú tri malotriedne školy. Spolu ich navštevuje 50 žiakov. (Tab. 9)

Tabuľka 9: Počty žiakov v ZŠ obcí školský rok 2012/13

Obec	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	Spolu
Králiky	4	5	2	2	13
Harmanec	5	6	11	6	28
Malachov	1	1	2	5	9
Spolu	10	12	15	13	50

Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

Možnosti výstavby v častiach mesta a jej vplyv na vývoj počtu žiakov

V navrhovanom Územnom pláne mesta[1] je do roku 2025 navrhovaná nová výstavba v rôznych častiach mesta s ohľadom na možný počet obyvateľov v meste 100 000

[1] ÚHA - Územný plán mesta Banská Bystrica, návrh, november 2011

v roku 2025. Tento plán je mimoriadne ambiciózny, keďže v súčasnosti však počet obyvateľov v meste každoročne klesá. Napriek tomu sa bližšie pozrime na plány v jednotlivých obvodoch.

V tomto návrhu je v Sásovej počítané s 382 a v Rudlovej s 1428 novými bytovými jednotkami v bytových a polyfunkčných domoch, a tiež s 96 bytovými jednotkami formou rodinných domov v Sásovej a s 83 v Rudlovej v rámci novej výstavby a urbanistickej rezervy.
Počet obyvateľov by sa podľa tohto plánu v roku 2025 (predpoklad: 100 000) oproti roku 2001 (83 056 podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov) zvýšil o 16 944.
V Sásovej by sa však podľa tvorcov Územného plánu mesta počet obyvateľov (aj napriek výstavbe spomínanej vyššie) znížil o 1896. Počet obyvateľov v Rudlovej by sa zvýšil o 1350. V Sásovej a Rudlovej spolu by sa tak počet obyvateľov znížil o 546.

V časti Podlavice – Skubín sa počíta s možnosťou výstavby 613 bytových jednotiek formou bytových a polyfunkčných domov a 309 bytových jednotiek formou rodinných domov v rámci novej výstavby aj urbanistickej rezervy. Časť Fončorda sa samostatne nesleduje, patrí do časti Radvaň. Tu sa predpokladá možnosť výstavby 2285 bytových jednotiek formou bytových a polyfunkčných domov a 730 bytových jednotiek formou rodinných domov.
Výraznejší nárast obyvateľov v súvislosti s novou výstavbou očakávajú autori Územného plánu mesta v týchto častiach: Radvaň o 4500 obyvateľov, Banská Bystrica – centrum o 4068 obyvateľov, Rakytovce o 3222 obyvateľov, Kremnička o 2814 obyvateľov, Kostiviarska o 1965 obyvateľov a Podlavice – Skubín o 2016 obyvateľov.

Samozrejme, takáto výstavba a rast počtu obyvateľov v meste bude závisieť aj od finančných možností investorov a občanov mesta. Územný plán vytvára možnosti pre územný rozvoj, ktoré môžu, i nemusia byť využité vzhľadom na ekonomický rozvoj a celkovú atraktívnosť mesta. V súčasnosti, keď obyvatelia mesta v produktívnom veku odchádzajú do zahraničia pracovať a študovať na vysoké školy, je tento plán veľmi ambiciózny.

Výdavky na školstvo

Napriek tomu, že celkový počet žiakov vo verejných základných školách klesá, výdavky majú rastúci trend. (Tab. 10)

Tabuľka 10: Výdavky verejných základných škôl v rokoch 2007 - 2012

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výdavky spolu	8 634 137	8 765 784	9 658 101	9 453 375	8 877 924	9 714 522

Zdroj: Školský úrad MsÚ Banská Bystrica

Počet žiakov v roku 2012/2013 klesol oproti roku 2006/2007 o 1318 žiakov, čo je o 20%.
Naproti tomu výdavky verejných základných škôl narástli o 1 080 385 €, čo činí o 12,5%.
Menší počet žiakov neznamená, že výdavky základných škôl budú automaticky klesať. Prevádzkové náklady sa neznížia, nakoľko náklady na prevádzku budov aj pri nižšom počte žiakov sú nezmenené. Počet zamestnancov sa nezníži priamo úmerne k počtu žiakov. Z dôvodu zmeny legislatívy je v súčasnosti menší počet žiakov v

triedach, čo znamená, že je potrebné úmerne k tomu zamestnať aj pedagogických zamestnancov.
Je možné realizovať opatrenia na zníženie prevádzkových aj osobných nákladov efektívnejším využívaním budov a naplnením tried, avšak takéto racionalizačné opatrenia výrazným spôsobom neznížia finančný deficit v školstve.

Personál, osobné náklady

V tejto časti porovnáme údaje, týkajúce sa personálu v školách a jeho vyťaženia.

Tabuľka 11: Základné údaje - personál a osobné náklady

	∅	Bak	Dum	Gaš	Gol	Mos	Pie	Radv	Sit	Skut	Spoj	SNP	Hr
Priemerný počet žiakov na učiteľa - prepočítaný stav podľa úväzkov	13,8	12	14	16	15	16	13	14	14	14	16	14	8
Priemerný prepočítaný počet žiakov* na 1 učiteľa - prepočítaný stav podľa úväzkov	14,5	13	14	16	16	17	14	14	15	14	16	15	10
Počet nepedagogických zamestnancov v škole k 15.9. - prepočítaný stav	7,9	6,7	8,2	8	6,8	9	7,9	12,2	7,2	7	11,6	9	0,75
Počet upratovačiek - prepočítaný stav	-	3,93	4,6	4	4,3	6	4,47	9,56	4,8	3,67	8,6	5	0,8
Plocha m^2	-	5996	6280	5099	5726	12643	7569	14224	8034	2533	8897	4875	443
Počet m^2 na 1 upratovačku	1310	1526	1365	1275	1332	2107	1693	1488	1674	690	1035	975	554
Priemerný počet detí na vychovávateľku v ŠKD - prepočítaný stav k 15.9. 2012	25	26	26	24	26	25	24	27	25	23	25	24	21
Priemerná mzda pedagogických zamestnancov školy **	790	837	769	818	794	809	765	801	734	795	736	774	849
Priemerná mzda nepedagogických zamestnancov **	419	343	439	415	417	421	425	438	378	477	435	431	414
Priemerná mzda pedagogických zamestnancov ŠKD **	656	609	647	717	667	612	608	682	715	652	599	676	691
Priemerná mzda nepedagogických zamestnancov v ŠJ **	429	431	406	445	452	438	423	429	435	458	418	445	369
Percentuálny podiel osobné náklady/prevádzkové náklady **	81/19	81/19	73/27	82/18	79/21	75/25	77/23	81/19	84/16	87/13	83/17	82/18	78/22

* k 15. 9. 2012, vrátane žiakov so ŠVVP

** kalendárny rok 2011

Pozn.: priemerné mzdy zahŕňajú tarifné platy, osobné príplatky a odmeny; priemerný mesačný osobný príplatok jedného zamestnanca vo verejných základných školách tvorí 40 €.

Zdroj: Školský úrad a základné školy v Banskej Bystrici

V roku 2012 bola priemerná cena práce, tj. mzda + odvody zamestnávateľa:
- verejné školy 968 €,
- školské zariadenia 686 €.

Počet žiakov na učiteľa - prepočítaný stav k 15.9. 2012 osciluje v jednotlivých školách okolo celkového priemeru za všetky školy 13,8.

Najnižší počet žiakov na 1 učiteľa, nižší, ako je priemer za verejné školy, majú v ZŠ:
- Hronská - 8,
- Bakossova - 12,
- Pieninská - 13.

Keď zoberieme do úvahy žiakov so ŠVVP a mimoriadne talentovaných žiakov v programe APROGEN, priemerný počet žiakov na 1 učiteľa sa mierne zvýši na 14,5. V tomto prípade najnižší počet žiakov na 1 učiteľa majú dve školy v tomto poradí:
- Hronská - 10,
- Bakossova - 13.

Vyšší priemerný počet žiakov na učiteľa ako je priemer za mesto majú 4 školy:
- Gaštanová - 16,
- Moskovská - 16,
- Spojová - 16,
- Golianova - 15.

V prípade prepočítaného počtu žiakov so zdvojnásobením počtu žiakov so ŠVVP a s 1,5-násobkom žiakov v programe APROGEN majú vyšší ako priemerný počet žiakov školy v tomto poradí:
- Moskovská - 17,
- Gaštanová - 16,
- Golianova - 16,
- Spojová - 16,
- Sitnianska - 15,
- Trieda SNP - 15.

Počet žiakov v priebehu školského roku kolíše v ZŠ Bakossova a ZŠ Trieda SNP 20. ZŠ Bakossova má dohodu s Ústavom na výkon väzby podľa zákona 245/2008 Zb. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 20, podľa ktorej počas školského roka prijímajú žiakov, ktorí si plnia školskú dochádzku. Títo žiaci však nie sú započítaní v počet žiakov, ktorý sa k 15.9. odovzdáva na MŠVaV SR v rámci zisťovania podkladov pre prideľovanie financií zo štátu pre školy na základne prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy. Podobný prípad je v ZŠ Trieda SNP 20, ktorá zabezpečuje dokončenie základného vzdelania v rámci Banskobystrického kraja.
Počas školského roka je možné získať financie na pokrytie nákladov na vzdelávanie týchto žiakov v rámci tzv. dohodovacieho konania, to znamená na základe žiadosti o pridelení dodatočných financií od štátu prostredníctvom Obvodného školského úradu.

V rámci personálneho auditu sme porovnávali sme počet upratovačiek medzi školami na základe počtu m^2, ktoré upratujú. V tejto oblasti bol vydaný Metodický pokyn Ministerstva školstva SR z 27. 3. 2000, ktorý berie do úvahy aj iné faktory, ako počet

hygienických zariadení, schody, vstupná hala kde sa pre každý z nich počíta s plochou vyššou o definovaný koeficient. "Základom upratovanej plochy je 1200 m^2 + 4 hodiny týždenne inej činnosti podľa pokynov riaditeľa školy alebo školského zariadenia bližšie konkretizovanej v pracovnej náplni, ako napr. dozor pri vchode do budovy. Do základnej upratovanej plochy sa zahŕňa umývanie školského nábytku (lavice, stoličky, zabudované skrine, skrine, stoly, dvere a zárubne), okenné parapety, terasy, ak sú súčasťou úžitkovej plochy školy alebo školského zariadenia." Z prepočtu na počet m^2, ktoré upratujú, ako aj z porovnania na základe normatívu, vychádza priemerný počet 1310 m^2 na 1 upratovačku/upratovača. Školy, v ktorých prekračujú tento počet smerom hore o viac ako 100 m^2:

- Moskovská o 797 m^2 ,
- Pieninská o 383 m^2,
- Sitnianska o 364 m^2 ,
- Bakossova o 216 m^2,
- Radvanská o 178 m^2.

Školy, ktoré majú nižší priemerný počet m^2 na 1 upratovačku/upratovača o viac ako 100 m^2 ako je priemer vo verejných školách v meste:

- Hronská o 756 m^2,
- Skuteckého o 620 m^2,
- Tr. SNP o 335 m^2,
- Spojová o 275 m^2.

Počet detí na vychovávateľku v ŠKD - prepočítaný stav k 15.9.2012 v jednotlivých školách dosahuje od 23 po 27, v ZŠ Hronská 21. Priemer vo verejných školách v meste je 25. Maximálny počet detí v oddelení ŠKD podľa Ministerstva školstva SR je 25 (§ 114 ods.2 zákona č. 245/2008 Z. z.). Rozdiely medzi školami v tomto ukazovateli sú malé, preto ich v rámci vnútornej racionalizácie nepovažujeme za dôležité.

Spotreba energie v roku 2012

V tejto časti preskúmame rozdiely medzi školami v nákladoch na spotrebu energie.

Tabuľka 12: Náklady na spotrebu energie v základných školách v prepočte na m^2

Škola	Energie v €	Energie v € na		
		žiaka celkom	m^2 celkove	plochu na VVP
Bakossova 5	101 317	262,48	16,90	32
Golianova 8	110 092	160,72	19,23	35
Skuteckého 8	44 243	92,95	17,47	33
Trieda SNP 20	57 051	103,92	11,70	26
Moskovská 2	158 091	316,82	12,50	39
Radvanská 1	192 972	385,94	13,57	40

Spojová 14	141 245	185,12	15,88	39
Ďumbierska 17	57 121	124,72	9,10	22
Sitnianska 32	67 683	184,93	8,42	25
Pieninská 27	98 768	243,27	13,05	34
Gaštanová 12	59 039	196,14	11,58	29
Hronská 47	0	0,00	0,00	0

Pozn.: Do sumy "energie" je zahrnuté: teplo, elektrická energia, plyn, voda.
Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

Ekonomicky efektívnejšie sú školy, ktoré majú vlastný zdroj tepla - Tr. SNP 20, Skuteckého, Ďumbierska, Sitnianska.

Keď porovnáme ZŠ Tr. SNP 20 a Golianova, ktoré sú stavebne identické budovy, tak ZŠ Tr. SNP, ktorá má vlastný zdroj tepla, má náklady na spotrebu energie v roku 2012 o 51% menej ako v ZŠ Golianova, ktorá je napojená na centrálny zdroj tepla BBES.

Podobné budovy škôl Pieninská a Sitnianska - v o 32% nižšie náklady na spotrebu energie má ZŠ Sitnianska, ktorá má vlastný zdroj tepla.

Najvyššie náklady na spotrebu energie na plochu výchovno-vzdelávacieho procesu sú v piatich školách v tomto poradí:
- Radvanská,
- Moskovská, Spojová,
- Golianova.

Trochu iné výsledky dosiahneme, keď porovnáme náklady na spotrebu energie podľa m³. (Tab. 13)

Najvyššie náklady na spotrebu energie na objem priestorov na výchovno-vzdelávací proces sú v piatich školách v tomto poradí:
- Pieninská,
- Bakossova, Golianova, Moskovská,
- Radvanská,
- Spojová.

Tabuľka 13: Náklady na spotrebu energie v základných školách v prepočte na m³

Škola	Energie v €	Energie v € na		
		žiaka celkom	m³ celkove	objem na VVP
Bakossova 5	101 317	262,48	5,53	12
Golianova 8	110 092	160,72	5,19	12
Skuteckého 8	44 243	92,95	4,46	9
Trieda SNP 20	57 051	103,92	3,21	7
Moskovská 2	158 091	316,82	3,69	12
Radvanská 1	192 972	385,94	3,77	11

Spojová 14	141 245	185,12	4,00	10
Ďumbierska 17	57 121	124,72	3,03	7
Sitnianska 32	67 683	184,93	2,44	7
Pieninská 27	98 768	243,27	3,63	13
Gaštanová 12	59 039	196,14	3,37	9
Hronská 47	0	0,00	0,00	0

Pozn.: Do sumy "energie" je zahrnuté: teplo, elektrická energia, plyn, voda.
Zdroj: Školský úrad Banská Bystrica

Kapacita škôl

V tejto časti preskúmame kapacitu verejných škôl v meste.

Tabuľka 14: Základné údaje o kapacite škôl k 15. 9. 2012

	∅	Bak	Dům	Gaš	Gol	Mos	Pie	Radv	Sit	Skut	Spoj	SNP	Hr	Celkom
Počet žiakov I. stupeň	-	122	223	153	255	234	155	209	192	206	343	195	24	2311
Počet žiakov II. stupeň	-	132	235	148	430	265	251	291	174	270	420	354	0	2970
Počet žiakov celkom	-	254	458	301	685	499	406	500	366	476	763	549	24	5281
Počet žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP + APROGEN)	15,1*	19	119	19	19	20	21+9	17	16	0	22	11	2	285
Percentuálny podiel žiakov so ŠVVP v škole	4,3*	7,5	26	6,3	2,8	4	5,2	3,4	4,4	0	2,9	2	8,3	5,4
Prepočítaný počet žiakov v škole (so ŠVVP x2, APROGEN x 1,5)*	-	273	522	320	704	519	427	517	382	476	785	560	26	5511
Kapacita školy na počet žiakov	-	683	618	332	851	808	555	864	560	527	920	717	44	7479
Naplnenosť školy v %	72	57**	74	91	81	62	73	58	65	90	83	77	55	71
Naplnenosť školy podľa prepočítaného počtu žiakov so ŠVVP a v programe APROGEN	75	60**	84	96	83	64	77	60	68	90	85	78	59	74
Priemerný počet žiakov v triede	20,1	18,1	17	21,5	21,4	20,8	19,3	19,2	21,5	23,8	21,8	19,5	12	-
Priemerný počet žiakov v triede so započítaním ŠVVP a APROGEN	20,7	19,5	19,3	22,9	22	21,6	20,3	19,9	22,5	23,8	22,4	20,7	13	21,3

* bez ZŠ Ďumbierska, ktorá je v tejto oblasti netypická vysokým počtom žiakov v programe APROGEN pre mimoriadne nadané deti -110 žiakov
** so SZŠ U Filipa (136 žiakov)

Tabuľka 14 - pokračovanie: Základné údaje o kapacite škôl k 15. 9. 2012

	∅	Bak	Ďum	Gaš	Gol	Mos	Pie	Radv	Sit	Skut	Spoj	SNP	Hr	Celkom
Počet tried	-	14	27	14	32	24	21	26	17	20	35	27	2	259
Počet odborných učební	7,5	7	8	5	7	18	8	10	9	7	9	7	1	96
Počet prenajatých učební	-	9						4						13
Počet voľných učební	-	1				2		2	2					11
Učebne, ktoré by mohli byť kmeňové - o ktoré by sa mohla zvýšiť kapacita školy ****	-	2	2	0	3	8	1	15	7	0	0	2	-	40
Učebne, ktoré je možné vybudovať a zvýšiť kapacitu	-	0	0	1	1	0	1	0	6	0	3	0	-	12

**** tj. niektoré kmeňové učebne, ktoré nie sú špeciálne vybavené, voľné učebne, oddelenia ŠKD

Celková kapacita 12-tich budov verejných škôl v Banskej Bystrici je 7479 miest. Keby každá škola bola naplnená na 80 %, mohla by pojať 5983 žiakov, v súčasnosti verejné školy navštevuje 5281 žiakov, čo je o 702 žiakov menej. Ak vezmeme do úvady žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) a mimoriadne nadané deti v programe APROGEN (v ZŠ Ďumbierska), ktorí sa rátajú pre výpočet počtu žiakov v triede dvoj-, resp. 1,5-násobne, tak prepočítaný počet žiakov vo verejných školách je 5511 žiakov. V prípade hypotetického naplnenia škôl na 80% je to stále o 472 žiakov menej.

Aspoň 80-percentnú kapacitu sme zvolili preto, že na základe normatívov z Ministerstva školstva, keď v prvom ročníku má byť v triede 22 žiakov, 25 žiakov v druhom až štvrtom ročníku a až 28 žiakov v piatom až deviatom ročníku nie je možné 100 %- né naplnenie učební na druhom stupni, keď sme na prvom stupni zaplnili triedy menším počtom žiakov.

Žiaci so ŠVVP sa počítajú v triede za dvoch, avšak normatív dostáva škola v priemere 1,5- násobný (rozlišuje sa podľa typu postihnutia). Počet týchto žiakov sa z roka na rok zvyšuje - za posledných 5 rokov sa zvýšil o 152 (Tab. 15). V súlade s trendom vo výchove a vzdelávaní sú tieto deti integrované do vyučovacieho procesu, avšak štát to nepokryje zodpovedajúcim množstvom financií.

Tabuľka 15: Počet žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vo verejných školách v Banskej Bystrici*

Šk. rok	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	Nárast za 5 rokov
Počet žiakov so ŠVVP	133	156	193	262	280	285	152

***** vrátane žiakov v programe APROGEN

Priemerný počet žiakov v triede vo verejných školách v Banskej Bystrici je v súčasnosti 20,1, pri prepočítanom počte žiakov so ŠVVP a v programe APROGEN je to 20,7.

Nižší počet žiakov ako priemer (v prepočítanom počte žiakov so ŠVVP a v programe APROGEN) majú školy:

- Hronská - 13,
- Ďumbierska - 19,3,
- Bakossova - 19,5,
- Radvanská - 19,9.

Vyšší počet žiakov ako priemer (v prepočítanom počte žiakov so ŠVVP a v programe APROGEN) majú školy:

- Skuteckého - 23,8,
- Gaštanová - 22,9,
- Sitnianska - 22,5,
- Spojová - 22,4,
- Moskovská - 21,6.

Najväčšie rezervy vidíme v ZŠ Hronská, ktorú navštevuje 24 žiakov a v ZŠ Bakossova a Radvanská, kde sú priemerné počty žiakov v triede nižšie ako priemer, prípadne Ďumbierska, kde však 1/4 žiakov navštevuje program APROGEN, kde je počet žiakov v triede obmedzený.

Naplnenosť škôl osciluje od 55 do 91 %, pri prepočítanom počte žiakov je to od 59 do 96 %.

Priemerná naplnenosť verejných škôl v meste je však len 72 %, resp. pri prepočítanom počte žiakov 75 % (vrátane SZŠ U Filipa, ktorá pôsobí v prenájme v ZŠ Bakossova).

Najmenšiu kapacitu má ZŠ Hronská - 44 miest a ZŠ Gaštanová - 332 miest. Najväčšiu kapacitu má ZŠ Spojová - 920 miest a ZŠ Radvanská - 864 miest.

Najnižšiu naplnenosť kapacity školy žiakmi majú ZŠ:

- Hronská - 55 %, resp. 59 % pri prepočítanom počte žiakov so ŠVVP,
- Bakossova - 57 %, resp. 60 % (vrátane SZŠ U Filipa, samotná ZŠ obsadzuje len 37 %, resp. 40 % kapacity),
- Radvanská - 58 %, resp. 60 %,
- Moskovská - 62 %, resp. 64 %,

- Sitnianska - 65 %, resp. 68%.

Najvyššiu naplnenosť kapacity žiakmi majú tieto školy:
- Gaštanová - 91 %, resp. 96 % pri prepočítanom počte žiakov so ŠVVP,
- Skuteckého - 90 %, (nemá žiakov so ŠVVP),
- Spojová - 83 %,, resp. 85%,
- Golianova - 81 %, resp. 83 %.

Priemerný počet odborných učební je 7,5.

Najnižší počet odborných učební majú ZŠ Hronská - 1 a ZŠ Gaštanová - 5. Najvyšší počet odborných učební má ZŠ Moskovská - 18, potom ZŠ - Radvanská - 10, ďalej ZŠ Sitnianska a Spojová - po 9 a ZŠ Pieninská a Ďumbierska - po 8.

Niektoré z učební sú špeciálne zariadené - napríklad na informatiku, laboratóriá, dielne, niektoré učebne cudzích jazykov, kuchynky a pod. Iné sa využívajú ako odborné, avšak v prípade potreby by sa mohli stať aj kmeňovými triedami. Niektoré tak v súčasnosti fungujú. V prípade potreby sa žiaci sťahujú medzi učebňami.

Niektoré školy majú voľné učebne, ktoré sa nevyužívajú pre školu ani pre iný subjekt - ZŠ Moskovská, Radvanská a Sitnianska po dve, ZŠ Bakossova jednu.

V niektorých školách je možné v prípade potreby prebudovať priestory na ďalšie učebne (údaje v Tabuľke 14 - pokračovanie).

Navrhované racionalizačné opatrenia

Vzhľadom na vykonanú analýzu navrhujeme realizovať tieto opatrenia:

1. Školský úrad bude regulovať počet otváraných tried v 1. ročníku v každej škole po dohode s riaditeľom školy tak, aby sa rovnomerne rozložila naplnenosť verejných škôl v Banskej Bystrici, s tým bude spojené regulovanie prijímania žiakov mimo obvodu; pre tento účel vydá záväzný regulatív - minimálny počet žiakov v triede 1. ročníka (najneskôr od školského roku 2014/2015). Cieľom je dosiahnuť rovnomernejšiu naplnenosť vo verejných školách a vyššiu naplnenosť tried, čím dôjde k lepšej efektívnosti čerpania osobných nákladov. Budú realizované pracovné stretnutia Školského úradu zo základnými školami v školských obvodoch.

2. Školský úrad bude od verejných základných škôl vyžadovať plán úsporných opatrení na rok 2013 s výhľadom na roky 2014 - 2015 a vyhodnotenie jeho realizácie tak, aby úspory vo finančnom a percentuálnom vyjadrení boli v súlade s možnosťami rozpočtu mesta zníženie výdavkov v r. 2013 o 1 % a v r. 2014 o 1 %.
Vyhodnotenie racionalizačných opatrení: 10/2013 a 10/2014.

3. Školy, ktoré majú deficitný rozpočet v oblasti mzdových, môžu byť vyzvané k realizácii takých personálnych opatrení, aby znížili osobné náklady minimálne na úrovni 0,5 % z celkového objemu ON, čo činí 2256 €). Je to možné urobiť formou:
- napĺňania počtov žiakov triedach
- racionalizovania delenia skupín v ročníku,
- zníženia počtu úväzkov alebo zamestnancov.

Termín: 30.6.2013 a 30.6.2014.

4. Podľa odporučených normatívov racionalizovať počet nepedagogických zamestnancov tak, aby na 1 upratovačku/upratovača pripadlo viac ako 1000 m^2 plochy.

Termín: do 30.6.2013.

Vyhodnotenie racionalizačných opatrení: 10/2013.

5. Pripraviť pilotný model na centralizovanie jednej z obslužných činnosti - napr. údržba, správa areálov, správa PC a sietí, účtovníctvo, personálna agenda, dodávateľsko-odberateľské vzťahy. Vytvoriť organizačnú zložku podobne ako stredisko EiOM (PAM), napríklad:

- údržba alebo/a správa areálov - zamestnať 1 - 2 pracovníkov pre 1 školský obvod, školy budú nahlasovať havarijné stavy, budú mať na starosti aj údržbu areálov škôl, princíp deľby práce: každý deň v týždni by chodil do jedného subjektu, je možné tento princíp kombinovať aj s materskými školami v obvode; táto úloha vyplýva aj z Koncepcie rozvoja školstva v meste Banská Bystrica; na jednej strane by to znamenalo zvýšenie počtu pracovných miest vo verejnom školstve v meste, nakoľko školy väčšinou nemajú vlastného údržbára a materské školy vôbec nie, avšak časť nákladov na externé služby na opravy a údržbu, vydávané školami, by sa tým mohla usporiť. Tieto práce v základných školách zabezpečujú väčšinou školníci, správu PC a sietí učitelia informatiky.

6. Stanoviť záväzné kapacity škôl, ktoré budú upravované len po odsúhlasení zriaďovateľom. Cieľom je dosiahnuť prehľad o kapacite škôl s tým, že prestavby v školách bude zriaďovateľ monitorovať, resp. odsúhlasovať. V Tabuľke 16 sú uvedené navrhované kapacity škôl, vypočítané na základe súčasného normatívu počtu žiakov v triedach. Výpočet berie do úvahy všetky učebne v školách, ktoré sú možné využívať ako kmeňové. Nepočíta do tejto kapacity odborné učebne so špeciálnym zariadením (počítačové učebne, dielne, laboratóriá apod.) Tieto kapacity základné školy nebudú môcť prekročiť.

Tabuľka 16: Navrhované záväzné kapacity verejných základných škôl k 1.1.2013

Základná škola	Záväzná kapacita
Bakossova	683
Ďumbierska	618
Gaštanová	332
Golianova	851
Hronská	44
Moskovská	808
Pieninská	555
Radvanská	864
Sitnianska	560

Skuteckého	527
Spojová	920
Trieda SNP	717
Spolu	7479

7. Odporúčame zvýšiť naplnenosť kapacity základných škôl Radvanská a Bakossova formou posilnenia marketingových aktivít škôl. Najmä ZŠ Radvanská nemá naplnenú kapacitu vzhľadom na počet detí v obvode.

8. Spracovať analýzu efektov splynutia vybraných základných a materských škôl - napr. pre ZŠ Moskovská a MŠ Tulská, ZŠ Radvanská a MŠ Kremnička, ZŠ Bakossova a MŠ Lazovná. Jedná sa o spoločné administratívne riadenie, nie o presunutie priestorov MŠ do ZŠ. Predpokladáme pritom určité úspory v prevádzke a v personálnych nákladoch jedální. Na druhej strane vzniknú jednorazové náklady na distribúciu a zber jedál (v prípade materských škôl desiata, obed, olovrant), ktoré však nie sú významne vysoké.

Pilotný projekt je možné pripraviť pre ZŠ Moskovská, ktorá susedí s MŠ Tulská, pričom v priestoroch ZŠ Moskovská sa nachádza trieda MŠ Tulská.

V ZŠ Radvanská by bolo možné prebudovať časť priestorov pre potreby jednej z MŠ Radvanská, nakoľko sa predpokladá zvýšenie potreby miest v materských školách v tomto školskom obvode na základe demografického vývoja.

Termín prípravy analýzy: 30. 6. 2013

Následne pripraviť model fungovania.

9. Preskúmať možnosti, náklady a úspory presťahovania jednej z MŠ Radvanská do ZŠ Radvanská. Cieľom je využitie priestorov v ZŠ Radvanská.

10. Vzhľadom na vysokú kapacitu škôl v I. školskom obvode oproti reálnemu počtu detí, ktoré tu majú trvalý pobyt, pripravovať útlmový režim pre jednu ZŠ v I. školskom obvode tak, bola vyradená zo siete škôl, alebo zlúčená s inou ZŠ.

11. Školský úrad bude aj naďalej podporovať integráciu detí. Bolo by potrebné informovať Ministertvo školstva, vedy a výskumu SR o nezrovnalosti vo zvyšovaní počtu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a na druhej strane s nedostatočnými finančnými prostriedkami na personálne náklady s tým spojené. Ide o nižšie počty žiakov v triedach, v ktorých sú žiaci so ŠVVP a teda o potrebu vyššieho počtu pedagógov v škole, ako aj o potrebu zamestnania špeciálnych pedagógov, psychológov a asistentov učiteľov v oveľa väčšej miere ako to bolo napríklad ešte pre piatimi rokmi, nakoľko počet týchto žiakov prudko narástol.

12. Vzhľadom na nedokončený proces navýšenia finančných prostriedkov zo strany štátu v súvislosti s celoplošným zvýšením tarifných platov pracovníkov v školstve bez zohľadnenia súvisiaceho zvýšenia nárokovateľných zložiek miezd doporúčame v rámci ZMOS, Odborového zväzu školstva a vedy, prípadne iných organizácií presadzovať požiadavku navýšenia potrebných financií zo strany štátu.

13. Na základe realizovaného auditu navrhujeme jednotlivým školám opatrenia vnútornej racionalizácie tak, ako sú zaznamenané v Tabuľke 17.

Tabuľka 17: Navrhované patrenia pre jednotlivé školy a zriaďovateľa* - Mesto B. Bystrica

	Investičné opatrenia	Personálne opatrenia	Zníženie nákladov	Využitie voľných priestorov	Iné
Bakossova	Zateplenie, výmena okien, oprava strechy	Zvýšiť ukazovateľ: počet žiakov na učiteľa		Zabezpečiť prenájom voľných 334 m^2	
Ďumbierska					
Gaštanová	Výmena okien, zateplenie		Znížiť ukazovateľ: priemerné náklady školy na 1 žiaka		
Golianova		Znížiť počet upratovačiek			
Moskovská	Zateplenie, výmena okien		Znížiť ukazovateľ: priemerné náklady školy na 1 žiaka		Znížiť počet odborných učební tak, aby boli využité finančne efektívnym spôsobom, bez ohrozenia odbornosti vzdelávacieho procesu
Pieninská	Výmena okien, zateplenie	Zvýšiť ukazovateľ: počet žiakov na učiteľa			
Radvanská	Výmena okien, opravy striech		Znížiť ukazovateľ: priemerné náklady školy na 1 žiaka	Zabezpečiť prenájom voľných tried a priestorov alebo/a prebudovanie priestorov na MŠ Refinancovať prenájom priestorov na podujatia organizované CVČ	Znížiť počet odborných učební tak, aby boli využité finančne efektívnym spôsobom, bez ohrozenia odbornosti vzdelávacieho procesu
Sitnianska	Výmena okien		Znížiť ukazovateľ: priemerné náklady školy na 1 žiaka		Zvýšiť ukazovateľ: naplnenosť školy Znížiť počet odborných učební tak, aby boli využité finančne efektívnym spôsobom, bez ohrozenia odbornosti

					vzdelávacieho procesu
Skuteckéh o	Oprava strechy, vybudovanie učebných priestorov v podkroví	Znížiť počet upratovačiek			
Spojová	Zateplenie, výmena okien				Znížiť počet žiakov vzhľadom na kapacitu
Tr. SNP 20	Výmena okien, rekonštrukcia podkrovia na učebné priestory	Znížiť počet upratovačiek			
Hronská					

***** stĺpce vyznačené farebne sú úlohy aj pre zriaďovateľa

Priebeh prípravy a prejednávania dokumentu

Ako bolo v úvodnej časti tohto dokumentu uvedené, analytická časť a návrhy opatrení boli spracované v priebehu november 2012 – január 2013.

29.1.2013 boli výsledky analýzy a návrhy opatrení odprezentované predsedom poslaneckých klubov, volených zástupcom volebného obvodu, kde sa návrh opatrení dotýkal, voleného zástupcu mesta – poslanca v Rade školy za mesto a predsedu komisie školstva pri MsZ. Cieľom stretnutia bolo prekonzultovať s oficiálnymi reprezentantmi volených zástupcov odborné návrhy, ktoré vychádzajú na základe ekonomických analýz s tým, aby sa v ďalšej fáze mohli pripravovať paralelne kroky súvisiace s vyradením školy zo siete vzhľadom na procesné termíny, zápisy a pod. Návrh sa týkal zrušenia ZŠ Hronská, ktorá má Ø náklad na žiaka 2700 €, čo je o 1100 € viac v porovnaní s Ø na ostatných školách v meste), taktiež podľa údajov MŠ SR ("Základnú školu len ***s ročníkmi prvého stupňa zriaďovateľ zriadi***, ak je predpoklad, že sa ***do nej prihlási najmenej 30 detí***, ktoré majú plniť povinnú školskú dochádzku v tejto základnej škole. Žiak, ktorý skončí posledný ročník takejto školy, pokračuje vo vzdelávaní v plnoorganizovanej základnej škole" - ZŠ Hronská má v súčasnosti24 žiakov + 5 sa zapísali do 1. ročníka) vyplýva, že škola s takým počtom žiakov sa nezaraďuje do siete z dôvodu neefektívnosti. Zo 7 prítomných poslancov reprezentujúcich jednotlivé zoskupenia MsZ štyria jednoznačne zamietli predložený návrh s odôvodnením, že prevádzkové náklady malotriedky s objemom cca 80 tis. €/ročne „nespasia" školstvo, že je to zásah do okrajových častí mesta, že to má aj sociálny rozmer, ďalší traja prítomní poslanci návrh tiež výslovne nepodporili. Zámerom spracovateľov bolo diskutovať materiál v priebehu spracovania a zapracovávať pripomienky a návrhy vznesené z týchto stretnutí, čo bola aj požiadavka z predchádzajúceho procesu prípravy materiálu k racionalizácii (konzultovať a komunikovať s poslancami v priebehu spracovania). Na základe tejto konzultácie návrh na vyradenie ZŠ Hronská zo siete bol z návrhov racionalizačných opatrení vypustený.

31.1.2013 bolo uskutočnené pracovné stretnutie so zástupcami odbornej verejnosti z oblasti školstva (RNDr. Topoľský, RNDr. Čižmárová, PaeDr. Chladný pre chorobu ospravedlnený, PhDr. Gajdošová – vedúca oddelenia školstva VÚC). S uvedenými

odbornými zástupcami bol prerokovaný predmetný návrh, kde bolo skonštatované, že bolo predčasné vypustiť návrh na vyradenie ZŠ Hronská zo siete. Zo strany odborných zástupcov bolo doporučené:

- dopracovať myšlienku centralizácie obslužných činností,
- rokovať s vlastníkom objektu v Šalkovej (ECAV) o možnosti prevzatia funkcie zriaďovateľa školy,
- zlúčiť správu ZŠ + MŠ (pilotne odskúšať v 2-3 prípadoch),
- vo voľných priestoroch ZŠ zriaďovať MŠ.

18.2.2013 – materiál prejednaný so zástupcami riaditeľov ZŠ, ktorí formulovali pripomienky k auditu a návrhu racionalizačných opatrení.

18.2.2013 – materiál prejednaný v Komisii školstva MsZ, ktorá sa uzniesla na tom, že na základe výsledkov auditu a rozpočtu na rok 2013 sa treba znova otvoriť proces racionalizácie základných škôl v meste.

4.3.2012 – bola otázka racioanalizácie škôl aj vzhľadom k „deficitu“cca 500 tis. € (ktorý v rozpočte predpokladá krytie z dohadovacieho konania a z dotácie MŠ SR schválenej uznesením vlády) prejednávaná na úrovni predsedov poslaneckých klubov, kde bolo doporučené dopracovať dopady na rozpočet v prípade vyradenia 2 škôl v školskom obvode Centrum.

Pripomienky z týchto stretnutí boli vyhodnotené a zapracované.

Záver

Navrhované vnútorné racionalizačné opatrenia len nepatrne zmiernia veľmi nepriaznivú ekonomickú situáciu v školstve, ale neprinesú významné zníženie finančného deficitu vo verejnom školstve v Banskej Bystrici. Predpokladaný deficit na rok 2013 je - 309 629 € celkom, v osobných nákladoch je to až - 453 743 €. Školy majú naplnenú kapacitu na 72 % a spolu majú 11 voľných učební. 13 učební je prenajatých. Kapacita v školskom roku 2017/2018 bude prevyšovať reálny počet detí, bývajúcich v Banskej Bystrici o 1100 miest, z toho v I. spoločnom školskom obvode (centrum) o 820 miest.

Bude preto potrebné zamerať sa okrem navrhovaných vnútorných racionalizačných opatrení aj na nasledovné:

- v najbližších rokoch znížiť kapacitu verejných škôl v I. spoločnom školskom obvode o 300 - 500 miest,
- efektívne využitie priestorov z hľadiska vyťaženosti kapacít škôl (menej škôl s vyššou naplnenosťou),
- zvýšiť kvalitu a vyhodnocovať prostredníctvom objektívnych merateľných ukazovateľov - systém merania kvality má Školský úrad pripravený,
- zvýšiť kvalitu manažmentu škôl - Školský úrad má pripravené kritériá odmeňovania riaditeľov základných škôl, ktoré budú zároveň podkladom na ich hodnotenie a možnosti osobného rastu.

Na zníženie kapacity v I. spoločnom školskom obvode - centrum a s cieľom zvýšenia efektívnosti využitia finančných prostriedkov na vzdelávanie navrhujeme vyradenie zo siete dve základné školy: ZŠ Bakossova, vrátane školských zariadení ŠKD a ŠJ na ZŠ Bakossova a ZŠ Hronská. Dôvodmi vyradenia sú:

- vysoká kapacita miest v I. spoločnom školskom obvode - centrum vzhľadom na počet detí v obvode, ktoré budú mať v tomto obvode trvalé bydlisko v prognóze nasledovných piatich rokov,
- dlhodobo nenaplnená kapacita budovy ZŠ Bakossova,
- dlhodobý deficit finančných prostriedkov v rozpočte obidvoch škôl.

Vyradenie týchto škôl zo siete prinesie úsporu:
- v roku 2013 v prípade vyradenia zo siete k 1.7.2013 v sume 164 702 €, z toho ZŠ Bakossova 145 420 € a ZŠ Hronská 19 282 €,
- v roku 2014 (a nasledujúcich) v sume 345 000 €, z toho ZŠ Bakossova 276 000 € a ZŠ Hronská 69 000 € (prepočítané na základe údajov platných v roku 2013).

Vyradenie týchto škôl zo siete sa bude týkať:
- 254 žiakov ZŠ Bakossova, z toho 157 z nich je z I. spoločného školského obvodu - centrum, ostatní do školy dochádzajú z iných spoločných školských obvodov a z obcí a miest mimo školského obvodu,
- 54 zapísaných žiakov do ZŠ Bakossova, pričom z tých 54 žiakov 25 sa zapísalo aj na inej ZŠ – 21 na ZŠ Skuteckého a 4 žiaci inde
- 24 žiakov ZŠ Hronská,

5 zapísaných žiakov do ZŠ Hronská.

Možnosti využitie budov:
- budova, v ktorej sídli ZŠ Hronská patrí Evanjelickej cirkvi,
- budova ZŠ Bakossova - v súčasnosti v nej sídli v nájme SZŠ U Filipa, ďalšie možnosti:
  - presídlenie CVČ Havranské do časti budovy, s potrebnými investíciami na dobudovanie miestností
  - prenájom časti budovy pre občianske združenia, komerčné aktivity apod.

Dokument spracovali: Ing. Mária Filipová, Mgr. Stanislav Kútik, Ing. Magdaléna Bernátová, PhD.

Podklady pripravili: riaditelia a zamestnanci verejných základných škôl v meste a zamestnanci Školského úradu Banská Bystrica - Ing. Dušan Krakovský, Mgr. Anna Martišovičová, Ing. Mária Paličková, Mgr. Natália Šmideková.